

SUTRA ĆEMO PRAVITI ANĐELE U PADU

MAJA RUČEVIĆ

SADRŽAJ

Sutra ćemo praviti anđele u padu	5
NUCLEUS BLUES	7
Kajsija	9
Autoportreti	10
Razvodna kutija	11
Mongolka ili nemogućnost cvjetanja	12
Domicil I	14
Supernova iz skvota	16
Bijela soba	18
Sindrom rupe	19
Alkemičari	21
Pomirba	22
Rasprskavanje	23
Izlazeće sunce	24
Disati	25
NA ŠKRGE	26
Era komfora	28
Čamotinja	29
Utučenost	30

Ne možeš biti njihov morski konjic	31
Sluz	32
U zaljevu	33
Fade-out	34
 TEKTONIKA DOMICILA	 35
Pripadanje	37
Kompas	38
Taksi	39
Žene koje nisu psovale	40
Do mojih plodova ne možeš	41
Tonda	42
Sutra će doći tvoja ptica	43
Tkivosječa	45
Osmog dana u tjednu, iz Chagallovog kista	46
 NITKO I NIŠTA NIKOMU I NIČEMU	 47
Nomatkinje	49
Krojevi života	51
Domicil II	53
Vedute	54
Tranzicijska	55
Ain't no love in the heart of the city	56

Više od toga ne znam	58
Gerilci	60
Kada pojedem sve ribe u moru	61
Asparagopsis taxiformis	62
 TREBALO JE SVOJE TIJELO OBUĆI KAO ŠTIT	 64
Oštećeno doba	66
U ramenima	67
Anemija	68
Pristajanje	69
Neprianjanje	70
Premošćivanje	71
Klupka	72
Triptih za neispravne kamikaze	73
Terapija	76
Štafeta	77
 O autorici	 79
Impresum	80

SUTRA ĆEMO PRAVITI ANĐELE U PADU

ustvari, možda i cijelo čovječanstvo
ima slomljeno srce
to izgleda otprilike ovako:

tijelo mu, na vilama od kandži
uvijek nekako grabi dalje
bitcoin, adrenalin, hijaluron
mišići su koji ne poznaju
ono što si se ti nadao pronaći u meni, i ja u tebi

ti si to nazvao: mogućnost beskrajne nježnosti

a opet, srce cijelog čovječanstva je slomljeno
majke su to koje djeca ne posjećuju
očevi koji su izgubili impuls napretka

ti si tu posve beznačajan
ja sam tu posve nevidljiva, jedni od

a opet, pao je jedan od bezbroj snjegova

samoća ove zime ima grimizne kvrgave prste
kojima zavodi plesače u praznini
poni, odbjegao s vrtuljka ukotvljenog ropstva

i opet, snijeg ne prestaje padati

milijuni kotača stoje u koloni ka domu
tu je sigurno, ima kave, vina, kruha, interneta i kreveta
sutra ćemo misliti o metastazama

sutra će prestati padati snijeg

čežnja, sjeta, nedostajanje i ljubav pitanja su umjetnosti
uz toliku gomilu računa, poreza i obaveza
srce ne bi izdržalo još i *weltschmerz*

treba piti kolagen, biti redovan platiša opstanka

a ipak, snijeg je pao i sutra

i tvoja prošlost postala je budućnost
postao si ja, i ja sam postala kosti

ustvari, sve je stvar tajminga, da
zato su sve one Wong Kar-waiove žene nesretne
sve one žele da sve bude „kao prije“
sve i jest kao prije
kandže ne mare za škrgut bjeline
što nismo jedni drugima dali, taloži se tankom žicom
na kojoj neprimjetni, otpisani čekamo
padamo i ustupamo mjesto jedan drugome

sutra ćemo praviti anđele u padu
danas smo slomljeni

NUCLEUS BLUES

Što je zamišljeno a nije došlo
neka je okruglo i nevidljivo.

Danijel Dragojević, Tapiserija

KAJSIJA

izrastao je nakon dugo godina
oko gole koštice kajsije
mesnato, narančasto i prirodno
bez stida, ne pitajući za kosture
koje sam zamišljala prije spavanja
praveći se da su lelujavi histrioni
lakrdijaši koji će mi odagnati strah

izgledao je kao Mongolka
slavensko-kosookog porijekla
netko tko bi mi kasnije mogao postati ljubavnik
netko privlačan do mjere da sam unaprijed znala:
ako i poznajem te putanje
za mene će ostati *Cordoba, daleka i sama*

ne spavam u lipnju
sazrelu pulpu odvajam od koštica
kao godine od sebe same

kasnije, u noći njegovog rođendana
prosipam to tijelo uvis kao roj Perzeida
zbog kojih se nitko ne okuplja
i nitko ne gleda

AUTOPORTRETI

sa samo sedam, zamišljao si suicid
bacit ćeš se s trećeg kata

trideset godina kasnije
s tog istog prozora bacao si opuške
zamišljajući ljubav kao staricu koja je DNK
naslijedila pa prenijela oblacima

tako si sebi pripisao visine

još trideset godina kasnije,
zamišljat ćeš kako nemaš ništa
s opomenom koja ti ruje po plućima
jer ne pridaješ važnost
onima koje ostavljaš iza sebe

zapalit ćeš cigaretu za oči
u koje si ugradio svoj stelarni genom
nikad ih ne pustivši u zviježđe
bi li se uopće tvojim moglo zvati
išta što si stvorio pa napustio?

kada stigne kraj
na prozorsku dasku sletjet će
zmijokose čuvarice hrama koji napuštaš

tvoju samoću pamtit će zidovi
koje si odavno presvukao
autoportretima

RAZVODNA KUTIJA

zašto stalno guraš
mokre prste u tu
razvodnu kutiju
preblizak izvoru napona
zbog kojeg imaš
šum na srcu
koje stalno iskače
kao stari osigurač?

struja, anomalija
fotoalbum, kajanje
prije svega, ipak
ta toksična ljubav

svejedno je

primat nad patetikom
ne pripada tebi

MONGOLKA ILI NEMOGUĆNOST CVJETANJA

vrijeme je prvi put stalo
jednog poslijepodneva
u kutu Mongolkinog oka

tu su zamislile lopočevke
čiji su se rizomi napajali
duboko u utrobi boga

bio je to jedini put
da su ga molile da izraste
iz vode u kojoj je ležala
pijana lutka na napuhavanje

kada ih nije poslušao, odlučile su
s te nadrealne minijature izrezati
udove koji su se cijedili s ruba kade
pretvoriti taj očaj i tijelo
iz sukulenta u suh mozaik

teško su shvaćale kako
taj isti bog od osobe
bez koje nisu mogle
napravi cisternu tuge

ako i one budu dovoljno dugo
plakale i pile
možda odrastu umjesto nje
a ona se smanji na njihovu
metar veličinu

nisu uspjele i otad ne vjeruju bogu
vrijeme je stalo još nekoliko puta
Mongolka je uvenula
a da nitko nikad nije pitao zašto

osoviti mrtvi suncokret na dugi vrat
najteže je onom koji i sam gleda u sunce
ova zemlja je tako škrt
ako što i nikne, ničije je

DOMICIL I

u domicilu promašenih derviša
najviši stupanj molitve postiže se
vrtanjem oko svoje uzaludne osi

nakon urlika i lomljave, važno je
pasti nemoćno preko kauča
postići ovozemaljski nemar tjelesa
posljednjim snagama oguliti krumpire
staloziti ih u želucu iskasapljenog dana

čim se namreška kulisa od antracita
služi se *hommage* palim glumcima
komorna škripa federa, potezanja roleta
i pritajen hod srca na prstima

domicil je sigurna kuća
zaštićena od prodora sloge
djeca su starmala i napredna
najprije izgovaraju riječ *reciprocitet*
a potom se bave podzemnim žilama
zakonima ukletosti, sudbine, nesreće

nasilje je bog

propadanje mesa motri se pod mikroskopom
crvi preuzimaju damar
hranidbeni lanac jedini nosi
oznaku *funkcionalnog*

i da nikad nije sreo to dijete koje u snu baca noge
prema ravnom jugu slobode
zaklinjujući se svojim imaginarnim prijateljima
da će jednom pobjeći i izdati vortex

prolaznik bi rekao da je to sasvim u redu

ali tu nitko nije ošamario ni ubio iz ljubavi
nije to Hanekeova režija

SUPERNOVA IZ SKVOTA

uvjeravao si sebe da ih voliš
da su dobri, ali nesretni
duhovi na margini porijekla

nisi poznavao nikog tko tako vješto balansira
između života pod stalnim nabojem
i privida sudbinskog zajedništva

rano si otkrio tehnike manipulacije
proricao u kutu kauča
promatrajući grmljavinu i vrtloge muha
osluškujući nervozni zveket tanjura

prema šuštanju elektriciteta tijela
u zabranjenom susretu hodnikom
nepogrešivo si određivao interval
između prve kapi i oslobađanja energije

srce je pratilo otkucaje bombe

taj solsticij podnio si stoički
najdulji dan u povijesti nemuštog sunca
u njegovoj jezgri vodik se pretvarao u helij
u skvotu, fuziju je izazvala pogrešna riječ

znao si točan broj sekundi za koje će
kuhinjska supernova potrošiti gorivo
i kolabirati uz prasak poslije kojeg se
još dugo nije progovaralo

kiša je godinama tumarala

svaki put kada bi zacviljela
najstarija napuštena životinja
prepoznao bi jauk, lavež, zube

otvorio vrata naučene galaksije

iznad crne rupe nucleusa

pokrivao bi uši

BIJELA SOBA

granit, toliko je teška ta divljač u tebi
tijelo zna, napada ga krupnozrnat poljubac
usne okoštavaju neojezičeno

da ti je vratiti se još jednom na otok
gdje su ti prvi obraz išibali eoli
netko će već pročitati i epitaf
za rabljene nomade
u second-hand izlogu života

prirodno je bilo
samo vrijeme - sidrište
prije prvog plača
u bijeloj sobi ostavilo je misao
punokrvnu u novosti
sve ostalo je rak, virus
bahata velika boginja
trauma gadna kao usud egzila

*nisam više posljednji jahač staromodnog svemira
samoživ je to tip, ne zanima se, ni za koga svog*

pino silvestre, jutarnji kašalj i odlazak u poduzeće
korice naranče na radijatoru
djeca, tuđe ruke po bijeloj sobi
i nepovratna ambalaža smrti

SINDROM RUPE

I

čitav život provela sam ubacujući u tebe sadržaj
prvi je o tvoje dno tresnuo poput lešine
imala sam dvadeset i dvije godine
koliko i Cohen kada mu je izišla prva knjiga poezije
let us compare mythologies
zveckale su viljuške rujući po ispečenoj škarpini
u mom podstanarskom stanu
kuckali nožići po boci tvog crnog *Ribeaupierrea*
činilo se da južna Francuska miriše na tebe
nešto između otkrivanja Boga i ljubavnog partnera
rekao si: *Ti si divlja. I moja.*
danim sam nas oživljavala u rupi

II

kupila je košaru i svježe voće i
sve prekrila kariranom krpom
to mi je donijela prilikom prve posjete
imala je dvadeset i dvije godine
kada sam ju podigao sa stolice
i pred svima zavrtio u ljubičastoj lanenoj haljini
iz moje fonoteke izvukla je
nešto s violinama, nešto s tugom
koju sam tada pustio iz krletke
rekao sam: *Ti si divlja. I moja.*
i nema objašnjenja za tu vrstu predstave
ni aplauza, samo zgrčena lica prisutnih
u prostoriji u kojoj sam joj morao reći
što sam te noći, prije dvadeset godina
zatekao po povratku iz vojske

alkohol, snijeg, alkohol, provaliju, alkohol
dionizijski klinč kodova
porijeklo, ruske lutke, Cetinje, razdor
vinske mušice u mom dahu
još dugo mi je u rupu spuštala hranu

ALKEMIČARI

razjezgri se, bilo je očekivano
gotovo izvjesno koliko i upis
traumatskog koda u kopiju

kada savlada borilačke vještine
nutrina svlači ratnički kostim

kuda prođe, klanjaju se krošnje
ptice pjevaju glasno kao kad je policijski sat
vrijeme otvara sezame, rašiva joj oklope
trebalo bi na sajmu pucati u sve gumene nakaze:

osvojiti nebo iznad cirkusa!

ipak, već i ptice znaju za propast onih što
svoje demone tješe neonima gradova
ljubavnicima i nekim formama umjetnosti

pred alkemičarima koji nemire
preoblikuju u orgazme
utihne njihov cvrkut

POMIRBA

sve je proživljeno, rastaljeno
magma na tisućama stupnjeva
peristaltika s dna sasvim osobnih ponora
gdje kazivanje ispunjava još samo pjesnika
onako kako to čini samoća melankoliku
ponekad nadanje nađeš i izgubiš
kao kakav dilanovski *simple twist of fate*

evolucija šećera koji je skončao kao rak

kada te konačno zaboje udovi
iz pora će poteći groteskna lica
sve u što nisi stigao povjerovati
u noćima kada nitko nije mario
inflacija zanosa ima učinak morfija
iščeznu umor, strah i grč
naprosto se pomiriš

RASPRSKAVANJE

podvojene, granične, miljenice litice

Mongolke svijeta poživaju u pjenu

sadržaju zgusnutom pod noktima-kazaljka

zagledane u plavu bol

kao Rimbaud u samoglasnike

IZLAZEĆE SUNCE

u sebi nosim rupu
olovnu i neprevodivu
nasljeđe samuraja
koji su svoje katane-teleskope
okretali ka utrobama bez časti

kada rupa rida
iz njezina dna niču prastari prsti
zarivaju se u jastuke odabranih
zapomažući na jeziku hrđe:

opori narovi
stegnite mi usta
da više nikome ništa ne izgovore

bit ću vaš *sensei* umijeća nedostajanja
izlazeće sunce ambisa

DISATI

utučem se kada čujem melodiju poniranja
fragmentiram mehanizam koji mora na slobodu
navit će ga jugo u galopu
potkresati krila patine

ne postoji veće uzbuđenje:
pornografija eksperimenta

mislim: *kazat ću o neiskazivom*
kažem: *pisat ću o*
pišem: *mislit ću*

za sve one koji to nisu znali:

disati

NA ŠKRGE

Da, znam, teško je osjetiti poštovanje prema osobi čiji su trenuci apsolutne sreće vezani uz morsku faunu. Nemam ništa protiv riba, ali nemam ništa ni za njih. Susrećemo se u uobičajenoj krvnik-žrtva konstelaciji: one su na tanjuru, ja s tanjurom ispred sebe i vilicom u ruci. Zato će prije biti da su trenuci apsolutne sreće zapravo povezani s vodom, s povratkom u neko pra-stanje kojega se ne sjećamo, niti ga se možemo sjećati, ali ga zato mutno pamte naši geni. Bilo je to prije tko zna koliko milijuna godina, to pra-stanje, kada smo svi zajedno, i postojeće i još nepostojeće vrste, živjeli kao u kakvim besplatnim toplicama.

Dubravka Ugrešić, Doba kože

ERA KOMFORA

poznajem legije ljudskih samoća
biti monahom lakše je od borbe udvoje
u kojoj tetura ego

humanoidne svjetionike
srasle s urođenom hrapavom hridi
signali koje šalju odvode u propast
sve koji požele da im odrede smjer

brodolomce živog pijeska
naoštrene bodljama
važno je imati zaštitne oklopne ploče
i kad nema grabežljivaca u blizini

bestrudna epoha, prostor sazdan od
komprimiranih film-tableta
u maršu na reflektore
sadrže bojila, pomoćne tvari, sve što ih korigira
u naoko savršene proizvode ravnodušnog društva

izvan ovojnica je kiselo, feniksologija izjeda
nakon jedne smrti preteško je uskrsavati

razočaranje je eliksir samoće
tko je ispio, pamti trenutak u kojem se
zamišljaj svijeta koji će doći i biti bolji
rascijepio poput usne o ljusku jajeta
kada je potekla krv, znalo se:

počinje era komfora

ČAMOTINJA

čamiš u nadi
da te pronađe
bilo čija
usnula artiljerija
u tebe ispali
makar i slijepi
metak želje

UTUČENOST

ja sam tvoja gromovnica

pomišljam dok te promatram s druge strane
jacuzzi kade koja ima više smislenih funkcija
nego ovo u što smo se pretvorili

ja ću te i pogoditi

uposlamo još jednom udove i jezike
organi i mišići pamte atrofiju nade
nebo će ubrzati ono neizbježno
pa i našu utučenost

ono nepogrešivo zna
koliko litara treba izliti kako bi se tlo
koje nam uporno izmiče
natopilo svršetkom

NE MOŽEŠ BITI NJIHOV MORSKI KONJIC

iz vremena maritimne mitologije
sjećaju se dvije stvari
tada su se najviše zavaravale
brkajući poimanje sreće
s toplom mistikom magistrale
i izvukle bolnu pouku
kad su im se zvijezde nad trajektom
obile o uspaljene glave

naprosto niotkuda
stigle su nikuda
šute poput polja pobijenih periski

s tobom nikada ni nisu bile sretnе
ne možeš biti njihova *muška mama*
morski konjic s trbušnom vrećicom
u koju će odložiti jaja
iako ste se parili za punog mjeseca

naći će drugu podvodnu ljubav
neznanca na čijem će licu
prepoznati nesahranjenu prošlost
dokaz da povijest ne uči ničemu

i igrat će se iznova istim nitima
molekulama, vjetrom i životom
ispod proždrljive pučine
svući maske, navući škrge

njemu će, kao tebi nekad
darovati djeteline s četiri lista
dugo su ih prešale u klasicima
koji bi se redovno pretvarali u film

SLUZ

iz uzorka sluzi
koja im prekriva kožu
braneći tako organizam
od zaraznih dodira i
obeskriljenih zagrljaja
farmakologija će jednom
iscrpsti formulu za
vrhunsku ljudsku kozmetiku

vraćaš li ribu nazad u more
ne diraj ju suhim prstima
tako se čuva prirodna obrana
znaju to kabuki ribari
i još poneki rijetki empat
liše ih zraka, ali prema
samačkom oltaru šalju ih
mokrim rukama

ka tom dnu kliznu lako
kao neke mladenke
ususret svom epilogu

U ZALJEVU

u neskladu je sve što govorimo
otimajući se za riječ kao galebovi za ribe

ukrštene trake svjetla u ljetnoj kuhinji
zlatne su uši naše arhetipske gluhoće

nitko se ne uzbuđuje

zaljev jutrom opet smrdi na industriju
babe pišaju u teške crne suknje

FADE-OUT

pokvario mi se astrolab
ne mjeri više nebeska tijela
moje vlastito, negira gibanje
plankton koji pluta i čeka bilo čije ralje

kopni karizma svega što umije dodirnuti
možda je to ta strateška dovrtljivost smrti
poraz iskustva koje hrli u fade-out

zvjezdano htijenje gusta je pasta tmine
ovisna o volji vjetra i kiše

noćas će mi se dogoditi stvari
koje ću željeti podijeliti s nekim

TEKTONIKA DOMICILA

Srčanim satovima autokratski upravljaju kazaljke posve nezainteresirane za naučeno dozrijevanje i klimatske konvencije. Ljetna vrešina prepredeno je studena. Poneki tada, unatoč trešnjama i živinom vrisku, predosjećaju način leda.

Hiberniraju do zime kada sunce izdaje rano, kao i svi koji su okrenuti sebi. Ne muči zračenjem i podgrijavanjem. Ne treba ga zadivljeno promatrati dok se povlači. Izostanak sladunjavih nijansi koje prate počinak osigurava uvjerljiviju zaštitu nastupajućeg mraka. Smrzavanje neminovno poput rastajanja. U životu se probude onoliko puta koliko se rastanu.

Nitko nema tako dugačak rep kojim ovija tijelo kao iznenadna mrklina. Nitko se tako prkosno ne nadmeće s trajnostima kao siječanjско crno, taložeci svoje nesalomljive freske na dno samoća. Ispravna tehnika. Nanos ide na već osušeni sloj:

*jutra u kojima se pažljivo podižu rolete
u srcu kuhaju kesteni i kakao
šutljiva krvna zrnca na prozoru u Ilici
stereo u boravku, jazz brzopadajućih sunca
dvojka do zapadnog kolodvora
kolektivna guljenja krumpira između dva rata
mirnodopski proletarijat
bez noža ispod jastuka
tako opojno da nitko ne sanja pad
nešto nalik ljubavi, pregršt težine*

Tako se bude smrznuti, u kojima se sjećanje zadržava poput vode. Lunatici, oralni hvatači mjeseca sa zlogukim očima ćuka. Znaju: plijen je napušten, potrebno je ostati vrsnim letačem kroz tamu. Najveći ulov kidati na skrovitom. Što popuca, neće se zvati podsuknjom opstanka. Neće čuti mrmor žena na groblju: *Tko je donio ljepši vijenac?*

PRIPADANJE

tražile su uvijek isto:
pripasti

obitelji
toplinama
melodiji
oker-modrom nebu
iznad tornjeva

ispijajući opijum
egzotičnih suovisnosti
nisu pobijedile

savršenstvo je od njih
bježalo bešćutno
kao svakodnevnica
iz kalendara

ni rodni list ni nježnost
ni tramvaj ni refren
nisu ih mogli
bezuovjetno
prigriliti

KOMPAS

napuštajući kuću, postao sam pauk
namjestio kompas nadohvat
neizvjesnosti i poetskih strana svijeta

trapezist užasnut čvornatim utvarama
grčem prizemnih oblika

bez straha od dodirivanja
uplićem nožice u svilu
pletom pravim bodom
ne vide me puhači krive svjetlosti

TAKSI

vožnja gradskim taksijima je umarala
stizanjem do točke koja nije ni *a* ni *b*
nadale su se posljednjoj stanici
u time-lapse kolažu, shrvanom
od kretanja naoblake i čežnje

ti si imao crvenu *Metalac* džezvu
i bojler pun tople vode
obećana jutra svih žena
koje nisu razumjele o čemu doista
pjeva Cohen u *Lover, lover, lover*
ali je pjesma provodila struju njihovih snova

željele su ti trebati isključivo na povjerenje
između gomile općih mjesta
dogoditi ti se kao život, poslužen na
kariranom stolnjaku svakodnevice

ujutro su opet ulazile u taksi
radiostanice nisu bile saveznice

ŽENE KOJE NISU PSOVALE

kod ljudi čija su srca preosjetljiva
nakon osujećenih otkucaja
komore nastavljaju život izvan tijela

to su srca-egzilanti, vucarala i zanesenjaci
cirkusanti panorama, bilborda i kejeva
mašu naivnim ručicama, čekaju da ih opaze

njihovi vlasnici ostaju u uglovima zidova
paze na nosivost konstrukcije
paukovi s rupom na mjestu nadanja

poznajete li žene koje nisu psovale
iako su im se srca odbijala od adresa
kao nemilosrdan, ubojit rikošet?

ponekad lete zrakom, izvrnute naglavačke
u nevidljivom muzeju iluzija
ne proklinjući nikad kolodvore na kojima su
ispraćale vlakove što bi tuda protutnjali

to su žene koje su se za svoju nesreću
borile do posljednje krhotine
posipajući šine
prašinom smrvljenih koljena

DO MOJIH PLODOVA NE MOŽEŠ

svirepo je ovo ljeto
nalik na tebe, usijani obruč, urla:
vidi mene, do mojih plodova ne možeš

okrećeš se prema svjetlosti
neobazrivo kao nadmeni suncokret
koji sa sebe otresa
sve što poželi tvoje nebo

ne raspoložem domišljatošću
kojom bih pobijedila taj zanos
i tebi i ljetu, potrebni su
aplauzi i divljenje

moji organi hropću
ispadaju po asfaltu
kao dozrele šljive
iz džepa šereta kolovoza

puštaš ih da vriju bez kisika
kada tako odstoje u tišini
rađaju ti najbolju rakiju

TONDA

punim oblo srce uštapa
brižno, kao kristalni zalog za jug
tonda prosipa spor i gust trag
preko praga ribljeg doma
to je neusporedivo važnije od svih naših
pokušaja smirenja u školjci zavjeta

ne čujem više brodski motor
isplovit ćeš sutra na vrh sjećanja
kao putnik na ribanje
neću ti poželjeti sreću
podrazumijeva se

uvijek se sigurno vratiš iz noći
u mreži ti se koprca i previše
moje budne krljušti

SUTRA ĆE DOĆI TVOJA PTICA

trideset prvog imala si slom živaca
sve prije toga, sutradan će postati ptica

preživi noć s lešinom u sebi

sve prije sutrašnjeg, novog
u tebi se kovitla, opire krilima
na kojima će postati prošlost
sutra će doći tvoja ptica i odnijeti
zavežljaj vaših posmrtnih ostataka

postat ćeš Gorgona
zmije, jeftin tanatos
iz groznice će poniknuti nemir
kojem ćeš dom tražiti u riječima
ići ćeš od jedne do druge i ljutiti se
kao lik iz moderne japanske novele
koji nije imao svoju kuću

oblici nemoći bit će jedina opipljiva stvarnost
zvukovi će se istanjiti kao bodeži
prostor oko tebe
pritisnuti tvoje tijelo
prešom besmisla

trideset prvog, upitao te Sizif:

*moj kamen je pjena spram tvog
ali moj je, i ja ga guram
a ti, zašto si gurala umjesto drugog
i to do vrha tuđeg brda?*

*sve dok me taj kamen
ne ubije, lagat ću sebe
da će sutra doći moja ptica*

reklamasi

TKIVOSJEČA

pokušaj zamisliti
tkivo mojih dana

svako se od svoje šume
otkida kao pokošeno stablo

svejedno ti je gdje udaraš sjekirom
zasijecaš mi snagu kao svjež but

gusta krv zaustavljenog korijenja
istječe i natapa gazu sutona

sve što smo ikada zasadili
sutradan iznova krvari

nikada ne pitaš kako se budim
iz skorene lokve noći

OSMOG DANA U TJEDNU, IZ CHAGALLOVOG KISTA

u krvotoku loze i krša
o kamenit jastuk
udara Posejdonov trozub

ničeg tvog u brzini mungosa
ni sporosti otočkih satova

uz klopot plastične bove
što se odbija od aluminij plovila
plutam kroz soli noći

beskonačnost naplavine
bura u nagovještaju
plavi serum na raspucanoj koži čežnje

osmog dana u tjednu, iz Chagallovog kista
tvojih očiju, krcat jug

NITKO I NIŠTA NIKOMU I NIČEMU

Ribe iskaču iz vode da uhvate pogled električnih očiju solitera. Iza njih, zatočenici logora tastaturom upravljaju komandama osobnih sudnjih dana. Kada to ne rade, sjede prekrštenih ruku. Pogledi im se ne smiju susresti jer bi to uzrokovalo pomor riba i previše ravnodušnosti u jajnicima i prostatama. Melankoliju zatočenika. Kada telefon ne zvoni mjesecima, ribe bolje čuju međušumove u kanalima, a ljudi vlastitu samoću. Objema vrstama, uši izrastaju kao na ubrzanim snimkama flore u egzotičnim džunglama. Listaju se, dozrijevaju, sluh poprima primat esencijalnog čula. Sada primarna, slušna funkcija kod riba podrazumijeva hvatanje delikatnih frekvencija tjeskobe koju proživljavaju kopneni pokušaji „naprednije“ vrste, klateći se obješeni o koncentrične krugove antidanteovskog pakla. Kod ljudi, podrazumijeva apsolutnu gluhoću. Komediju sada posjeduju oni. Empatiju ribe. Ništa i nitko ne obolijeva od božanskog, niti itko i išta ikomu i ičemu pripada, ali svakako je sada podnošljivije. Tko može, čuje muziku urbanih konglomerata.

NOMATKINJE

u ovom životu bile su nomatkinje
i rijetko je tko mogao naslutiti
o čemu je pjevao taj rasuti *saudade*
koliko snažno su voljele topose
koji nisu rodni, a naročito osobe
koje nikad nisu ni upoznale

panonskom nizinom ostavile su tragove
hrvanja s amorfnim protivnikom
bio je to jedini moguć kungfu tuge

nad ušćem i oronulim remizama
riječni su galebovi ljeti kružili u V-sekciji
točno u vrijeme kada im je ispadala kosa
ljuštio se epitel, pucalo rožnato tkivo
a praškaste su se čestice tijela taložile
u procjepe zahrđalih šina

govorili su im da su čudne i da imaju stila
ali nikad leoparda, tigra, ždrala, zmije ili zmaja
kojim bi mudro porazile impuls lutanja
skrasile se, skućile, smirile

bilo im je daleko to pitanje jata

to su bile naše žene o kojima se šuti
mogli ste ih susresti
u evropskom Jeruzalemu
austrougarskom predgrađu
u svakoj zapišanoj uličici
s pukotinama u asfaltu

krinolina astmatične jeseni
savila je žicu nad upitnicima

a da nisu spoznale taj
bezbolniji, udomljeni život

zimi su, bez plaćenog grobnog mjesta
na počinak odlazile sretne

KROJEVI ŽIVOTA

Za Lg.

s beogradskog prozora restauriram zagrebačko platno
a djevojčica u stanu preko puta, to sam ja
Mongolkina ljubimica, hranjena najfinijim mesom
žilice pljućkam krišom, kroz pohabane rupe roleta
nikad neću postati ni balerina ni dama

kada je stigla u raj, javila mi se porukom
mala, idi i vidi svijet, nemoj da ti propadnu oblaci

obukla sam suknju koju mi je sašila
i kroz rupice žutog tila propustila gradove

za ručkom, razgovaram s D. i M.
D. kaže: *ovaj grad je masovno ubojstvo*
pa i Zagreb je *klinička smrt* uzvraćam
o tamnom vilajetu i ne počinjemo
tamo je ionako sve stalo
M. podvlači crtu

Beograd je ego, Zagreb superego, a Sarajevo id!

gradovi nam ne uzvraćaju ljubav
jer ih prošlost ne zanima kao nas

D. još kaže i da povijest naših naroda
ima okus čokolade, naše su se sirovine raznih porijekla
trebale održati i napraviti *Eurokrem blok*
ali ju nostalgija napušta brzo kao i mene i M.
sve tri znamo da zanos sužava horizonte

zato napuštamo urođene anomalije, razgrćemo mrak

oštar kao Mongolkine njemačke škare
kojima je precizno rezala krojeve života

DOMICIL II

ako obračun s demonima
pojača salinitet tvojih voda
rane potopi u hrastovu bačvu
da ih u instant Hadu izbrusi
Waitsov burbonom satran glas

prvu cigaretu zapali
tek kada ugasne akumulator grada
nimalo pobjedonosno izdahni blizine

kilometražu je izmislio metrički bog
spoznavši da je palim borcima domicila
od ognjišta nemjerljivo važniji mir

na stolu ćeš pronaći
kartu u jednom smjeru

VEDUTE

bilo im je osobito stalo
da postanu nečije
sudaraju se i pretječu
s tuđim krilima i perajama
na autoputovima žudnje

podbacile su baš svaki put
njihovim su platnima
tekle iskrivljene topografije
opustjele vedute naseobina
s čijih su se bedema
na sam spomen zajedništva
u smrt bacali prepadnuti sitni
organizmi bez kičme i snage

i došli su novi stanovnici
neopterećeni, zaneseni
bez želje da ikada shvate
zašto su i za zimskih dana
tumarale pod suncobranima
skrivajući lica od tračka vedrine

TRANZICIJSKA

lažući se
da je sve to stvar
ćudljive izmjene
južine i leda
tijelo se otima

zabija prste
u oči semafora
jagodice na zeleno
kvrgavo, bez osjeta

februarski ventil dozira
posljednji gas
pred dane budnosti

a oni će doći
poput simbioze
sa samoćom
pomicanja zavjese
lijevo-desno
kroz škrt zamah vjetra

siromaštvo, letargija
ucviljene cijevi

zimsko neizrečeno
prekrit će gust rast
sto puta viđeno rađanje
banalne venere
gratis protuotrov
za neotplakani mrak

AIN'T NO LOVE IN THE HEART OF THE CITY

ne znamo ništa, gotovo ništa
o usjevima, žetvi, plugu
žuljevima i crnim noktima
ne znamo koje je boje
noć u grudima sela
jednostavno ne znamo ništa
o klici i uzgoju, a sve
o potrošnji i zatiranju nade

znanje smo skupljali po prijestolnicama
njušeći pare asfalta poslije pljuska

ponešto znamo i o zakulisnoj
arheologiji pokolebanih
najčešće onda kada posljednji
sunčev trzaj ujesen razapne
fasade između minareta i brda
a ostatci prošlosti cvile poput
ustrajnosti politike na odsustvu
bilo koje vrste povjerenja

taksisti su svugdje isti
šutljivi ili nesnosno raspričani
naoko obazrivi memoaristi
naših unutarnjih borbi, a da ih o tome
čitavo vrijeme vožnje ne zanima ništa
voze u rupe, na sastanke ili fabrike bluesa
noću ispraćaju sve do u haustor
da ne bi netko *sumnjiv* ušao za nama

i nitko ne uđe za nama, ali zađe u nutrinu
ostavi u njoj upitnike i grafiku
zbog kojih se nenajavljeno slamamo

u smrdljivom pothodniku ispod petlje

tuga izrasta iz pomne recepture
poput tijesta iz pekare u kojoj žvačemo jutro
želucem otpornim na đavolje namjere glutena i suza
sve dok šine, nasipe, pasaže, raskrižja
sva ona mjesta na kojima posustajemo
ne zamijenimo sigurnom kućom
u kojoj je stanovala najmudrija
seoska pridošlica gradskih manira

kada smo prvi put sjeli u mravinjak
a insekti promilili dječjim gaćama
oprala nas je, nahranila i uspavala
trideset godina kasnije, otipkala nam je
staračkim rukama na Nokiji 3310
dobro je, sve dok niste ušli u brak

znala je dozirati omekšivač za najgrublji veš
da se još razumjela u jezike i muziku
Mongolka bi nam rekla

Ain't no love in the heart of the city

VIŠE OD TOGA NE ZNAM

ispred zgrade, uobičajeno:
vrište kromosomi u razvoju
TV je jednako prozaičan:
carsko meso, limun i pelene
po akcijskim cijenama,
guljač za povrće – gratis

pitaš da li te volim

ne razumijem narativ o razmnožavanju
širenje jezgre užasava me koliko
i iznenadni teroristički napadi
ubojitost rasutih udara energije

pitaš tko si ti meni

dark mode suživota
ona koja previše pamti
moja, koliko i svi opskurni hoteli
u koje sam se rado otiskivao

pitaš je li to sve

više od toga ne znam

dok uvlačiš noge u hlače
razmišljam o dvogodišnjoj A.
koja je neki dan umrla na onkologiji
jutros mi je njezin otac rekao
da noću ne može disati

pitaš gdje sam

smeta mi buka
pritvorit ću naše *Windowse*

da nas trajno ne predodredim za nesreću

GERILCI

poljubi me, pustit ćemo
da se strah od rastanka
otkotrlja strmom ulicom
proslaviti na vrhu iluzije
nerazdvojni sijamski gerilci

smijat ćemo se, likovati
udebljati od sreće
sve do dana kada će se
između naših glasnica
razvući muk kao *zip line*
a pogledi zapeti
u nespojivoj naravi stijena

dvije zemlje ne znače nužno
ugrijanu loptu prijateljstva

naš poraz bit će nalik
na ostarjelu majku
koja i dalje daje i grije
ali to nitko ne primjećuje

valjda se tako
plamsajući u pregolemoj samoći
oduvijek osjeća sunce

KADA POJEDEM SVE RIBE U MORU

opet sam jela ribu i toćala kruh u maslinovom
volim tu trivijalnu radnju
i kada nožem rujem po ikri i krvi
njihove zamišljene oči ne plaču

mnogi ljudi ne vole ribu
gade im se miris i utroba krcata
manjim srođnicima koje je progutala
kako bi opstala u lancu

možda sam i ja tebe gladna, ne vidimo se nikada
ili mi nedostaje tvoj pogled, mračan i zabrinut

u konturama zelenog ulja, prstom te crtam
kao neku privatnu cvetajevsku šumu
uspravnu, postojanu
poput stabilnosti kojoj teži
sve ono prepadnuto i ranjivo u meni

o tebi, iako ne postojiš, mogu misliti što god hoću

naš će odnos biti nepregledna mreža vrša i konopa
zapetljanih oko sidrenih krakova
bit će lijevan, kovan i zavaren
kako se koji solju nagrizen konop otkači
zarobit će ga onaj drugi i opet privezati za krak
i borit ćemo se zajedno, za čvrsto uporište
za ono što ulijeva nadu

kada pojedem sve ribe u moru, zbacit ću s pramca
još jednom osti, pravilno prelomiti svjetlo
na dnu ćeš, staložen i divlji, ostati ti
perajoliki ihtiosaur, rođen za mene

ASPARAGOPSIS TAXIFORMIS

trebalo je, poslije svega
prizvati otrežnjenje:
sepsu organizma
uzrokuje *auto-tune*

prihvatiti nemoć poraza
zbog najlošijih igrača
koji zvuče
kao da znaju što čine

trebalo je, konačno
održavajući glavu iznad vode
balansirati između
vegetacije tijela
i *standbya* uma
jedine forme opstanka

trebalo je, budućnosti radi
kroz sićušne pore svijesti
propuštati samo peraje u tranzitu
shvatiti zašto je ljudska plazma
najsličnija morskoj vodi

oznake mjesta i vremena
nevažne su u odnosu na radnju
mijenjanja, pretvaranja, poprimanja
sadržaj je najzad zavolio zadani oblik
kao dobro srce svoju opečenu kožu

jezik je rekao: šutke, što prije postani
*asparagopsis taxiformis**, crvena alga
naseljavaj stjenovito morsko dno
imaj na desetke ogranaka nalik
minijaturnim crnogoričnim stabalcima

*pogodovat će ti zasjenjeno područje
i mjesta s većom količinom hranjivih soli
kao što je blizina urbanih područja*

BILJEŠKA

* Institut za oceanografiju i ribarstvo

TREBALO JE SVOJE TIJELO OBUĆI KAO ŠTIT

I dođe tren kad čovjek propada do epicentra, kroz pijavicu sipkog pijeska, silazi, poput one Goyine slike Pas. Težak je, pada brzo, ne stižući opaziti dražesnu zrnatost svijeta. Dno je muljevito, kretanje i potragu otežavaju mu o tijelo zakačena sidra. O njih se vremenom mnogo toga nahvatalo. U tobolcu minulost svakodnevnica, sapunice vedrine i lomovi srži; kosti su napukli, hrskavi temelji. Je li mogao načiniti korak manje ili više, obuzdati greške u koracima da bi koračao nepogrešivo? Bi li izdaje i iznevjerenosti bile manje tamnomodne, a oblici jasnoće manje oštrobrižni? Bi li se radosti pokazale dugoročnijima? Bi li padao lakši, rasterećeniji? Ljupkost rašomona. Sve je u redu dok postoje frakture. Pukotine su tu radi soli, radi promjena. Zatrpavanja i trijumfa. Kosti uvijek, iznova, kao rijetko što, naprosto traju.

OŠTEĆENO DOBA

a kako bi bilo da se nije otvaralo
iz borilišta brisanih rana?

dijagnoza je glasila: oštećeno doba
trebalo je svoje tijelo obući kao štit

U RAMENIMA

emotivni teret nose ramena
davnine krstare kičmenim stupom
osobito izjutra, nakon pića i plača

trebala te, umjesto pokušaja
naseljavanja meke maternice
odmetanja i melankolije, zanimati
geopolitička situacija u večernjem dnevniku
pandemija karijerizma ili solidna udaja
sve što bi te skrenulo s kolosijeka „propasti“
kakvu za te nisu zamišljali
manje bi te boljelo tijelo
više bi se – prema mišljenju „stručnjaka“
ispunila tvoja predvidljiva posuda

ali to *više* uzbuđivalo te je *manje*
i oba su ti ramena ohole statue
pobjednice u poetici otpora

na kraju su i trubaduri, žongleri, histrioni
gejmeri, hohštapleri, samozvana gospoda
prekaljeni altruisti, samopromotori
virolozi i neodgorčeni morski psi
završili u kavezima s jačom boli u ramenima

na noćnim ormarićima drže psihofarmake
i petparačke self-help knjižice naslovljene
kratko i sablasno:
usamljenost

ANEMIJA

naleglo mi je naše ruševno nebo
na karijatidu umornu od podupiranja

iz opomena, šupljikavih
izglodanih navika ostanka
poremetio se koštani matriks

sada se teško krećem i izlazim nedjeljom
na ulice zajedno s luđacima
sakatim, anksioznim, shizofrenim
pokraj nas prolaze dotjerane djevojke
piju riblji kolagen s dodatkom vitamina C

sezona je anemije
izdala su nas naša nekadašnja
topla crvena tjelešca

PRISTAJANJE

već se godinama

ova ljubav

anonimno

a nadobudno

poput najneznanije

gostujuće turneje

vucara stadionima

pjevajući toliko toga

zakržljalom eteru

ipak, ima praznih tribina

s kojih aplaudiraju neuspjele role

roditelja, dušobrižnika i mecena

svih onih polaroidom djetinjstva

pogrešno uhvaćenih obrazaca

takvi se kasnije ovjekovječe

u nedužnom prolazniku kojem

u pet ujutro u Petrovoj

dok nehajno zamiče iza ugla

priznaješ da su za tebe

odlasci ravni smrti

toliko nam toga ne ide

osim tvog pristajanja uz nas

nekome treba mnogo više

da zauzda svoj najdublji strah

a nama, je li nam to dovoljno?

NEPRIANJANJE

nećemo nadrasti
orkestar praznine
karaoke mikrofona
za kojim se sramotimo

na površini budućnosti
razlikuju se naši putokazi
kao načini prijanjanja uz ljude
i strše začepljene uši

nitko od nas
neće migrirati
u topliji kraj

PREMOŠĆIVANJE

na nebeskoj naslovnici
produhovljenost ptica i nimbusa
jezivo, poput vjerskih brošura
rasutih šetnicom prije prvog lišća

s bolne strane mosta
pastoralni pejzaž i sretna obitelj
iscerenih dentalnih galaksija
kapitulacija zdravog razuma

memorijska kartica ljeta
ispisuje svoj nekrolog

jučer se razvela

iza kulisa šalje statiste sunca i toči kavu
najmekši komad mesa čuva za sebe
nitko ionako ne pita zašto zrakom
lete djetinjstva, karmičke aritmije
tmast lakmus kajanja

iz ostakljenih vitrina
kao gepardi iz zasjede
modre oči prevaljenog puta
crveno
raspuknuto
nar-prskavo
doziva te ono njezino, lijevo
tik iznad srca

KLUPKA

bilo je strašno u vašoj šumi argonauta
zagledanih u runa obećanih zvijezda

moram othraniti plod
kojeg niste znali začeti

više nisam vaša venera od joda
netko će vam drugi svjetlati obraze
iz vas uzaludno vaditi teške metale

moj je zenit za vas neoplovljiv

raspletite klupka
netko drugi već podiže ruke
hvata vaše svršetke

uvijek vam tako malo vune
nedostaje do tla

TRIPTIH ZA NEISPRAVNE KAMIKAZE

I

gdje titan prvobitnog proljeća
ukleše uske zaljeve
fjordove bez kompasa
izniknu anđeli
razvedenih obala

plutaju i čekaju

u dobi od četiri godine
mahovinom previju
vodeno krvarenje
odaberu drvo-donora
i kažu mu: *zacijeli nas*

posade ga na čistinu
između dvije krajnosti
koje su načinile njihov
krhak kičmeni stup
priviju se uz deblo
umisle dendroterapiju
i trljaju se o koru
dok ne iščezne
poriv za poništenjem

sve njihovo vapi
za stabilnim korijenjem

II

anđeli su lakomisleni
posrnu iz neobuzdane želje

tresnuvši bez najave
s jastuka šećerne vune
o bilborde i kiborge
neiživljeni nožni prsti
zapletu se u šahtove
dalekovode i turbine
skončaju kao šišmiši
u naopakoj urbanoj priči
preostane im jedino da
kože najdražih ulica
rastegnu do točke pucanja
samo da vide je li u brazdama
ugaženih sjećanja
ostalo ikoga s kime bi
prošetali kao ljudi

III

na ljuti se
zamjeri
napusti
izbjegni
prezri
znaju oni bolje nego itko
koliko im je krvotok
zasićen tobom
dva i po puta
mogli bi tom dužinom
opšiti obujam planete
dok ti zamišljaš
nešto lako i prohodno

u tako predanu težinu,
uvijek ćeš se moći
vratiti bezuvjetno

jednostavno, kao Carver
kada u najljepšoj ljubavnoj*
sebe poklanja Tess

BILJEŠKA

* *KOLIBRI*

Za Tes

*Recimo da kažem leto,
Napišem reč „kolibri”,
Stavim je u koverat i
Odnesem je dole niz breg
Do sandučeta. Kada otvoriš
Moje pismo setićeš se
Ovih dana i koliko te,
Koliko te samo volim.*

Raymond Carver, *Svi mi: sabrane pesme*, izd. Beli put, prijevod Flavio Rigonat

TERAPIJA

kada onemoćáš
od tijela načini grad-državu

poput starih Sumerana
na vrhu hrama
podigni zvjezdarnicu

prema zakonima neba
uvijek očekuj poplavu
ako voda i prodre do
nasada iza tkiva
izmisli klinasto pismo
i trag povrede utisni u
vremensku pločicu

božanstva izvan dosega
tvog teleskopa
već će se pobrinuti da
formulu iscjeljenja
dekodiraš tek mnogo kasnije

s novim, snažnijim kostima
u istom, starom
žilavijem mesu

ŠTAFETA

iz nucleusa si se otisnuo na pučinu
u urođenu slabu točku
a onda te potopilo jer nisi znao održavati kurs

zaljevska uzanost i razina soli
vrištale su visok vokal
i prostranu, nezavršenu rečenicu

zaveslaj je priječio izdisaj
škrge gnjurile mjesečev zijev
a trebala ti je rastvorena, dobrodušna ralja

vedute i štitovi nasukali su se redom
u suvenirnicu neosunčanih gajeta
težačku misao pred kišu

znao si: jedino su oprost i povlačenje
jamstvo dostojanstvenosti

opstanak je poput štafete
preda ti ju neki neznani trkač
na kojeg nisi računao i promijeni ti rutu

tijelo se žrtvuje, ali i ojača
pristane u onaj kirkegardovski postulat:

*sjećanje je u prednosti jer započinje gubitkom –
stoga je pouzdano da nema što izgubiti*

iz gorskog kraja
pred tobom se
najednom otvara more

i postaješ endemska vrsta
novootkrivena prstenovana ptica

ljubičasti hir mudrog eola
u kaležu jednog te istog ulja

rupe i kuće
katkad ti izmiču
ne trčiš za njima

ali čekaš trenutak
u kojem ćeš ih zavoljeti
kao bezimeno tjeme obzora

Maja Ručević

Rođena je 1983. u Zagrebu. Na Filozofskom fakultetu u Zagrebu diplomirala francuski jezik i književnost i hrvatski jezik i književnost. Radi kao prevoditeljica s francuskog i engleskog jezika.

Poeziju i prozu objavljuje u online i tiskanim časopisima i antologijama te sudjelovala na natječajima i književnim manifestacijama u Hrvatskoj i regiji. Književnoprijevodnim stvaralaštvom bavi se duži niz godina. Piše poeziju i prozu.

Roman prvijenac *Je suis Jednoruki* ušao je u polufinale nagrade T-portala, nagrade Janko Polić Kamov te u polufinale nagrade Fric. Dobitnica je dviju nagrada za poeziju za mlade pjesnike na Ratkovićevim večerima poezije, 2008. i 2009. te nagrade Ulaznica za 2022. godinu.

Članica je Hrvatskog društva pisaca (HDP), Društva hrvatskih književnih prevodilaca (DHKP) i Hrvatske zajednice samostalnih umjetnika (HZSU)

Objavila: *Je suis Jednoruki* (roman, 2016); *Sutra ćemo praviti anđele u padu* (poezija, 2022).

Biblioteka Online

knjiga 269

Maja Ručević

SUTRA ĆEMO PRAVITI ANĐELE U PADU

drugo izdanje

© 2025 Maja Ručević

© za elektroničko izdanje: Društvo za promicanje književnosti
na novim medijima, 2025

Izdavač

Društvo za promicanje književnosti
na novim medijima, Zagreb

Za izdavača

Krešimir Pintarić

Urednik

Tihomir Dunderović

Fotografija

Andrei Domanin / Pexels.com

Objavljeno

16. veljače 2025.

ISBN 978-953-374-321-9 (HTML)

ISBN 978-953-374-322-6 (EPUB bez DRM)

ISBN 978-953-374-323-3 (PDF)

ISBN 978-953-374-324-0 (MOBI)

Prvo izdanje

Hrvatsko društvo pisaca, Zagreb, 2022.

Knjiga je objavljena uz financijsku podršku Zaklade "Kultura nova", Grada Zagreba i Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske. Mišljenja izražena u ovoj knjizi odražavaju isključivo mišljenja autora i ne izražavaju nužno stajališta ustanova koje pružaju financijsku podršku.